

Dr. Jankovits Miklós: A 6—10 éves gyermek nevelése. (A népiskolai növendék otthoni foglalkoztatása.) Szülők Könyvtára 19—20. szám. A »Stádium« kiadása, Budapest, 6. n. (1940). 160, 104 l.

Ennek a pompás könyvecskének sokkal gazdagabb a tartalma, mint amennyit a cím elárul. Ugyanis nem csupán a 6—10 éves népiskolai gyermek otthoni nevelését és foglalkoztatását tárgyalja, hanem egyetemes problémáival és szempontjaival a népiskola felső tagozatába járó tanuló, sőt a középiskolai növendék otthoni szerepéről, magatartásáról és kötelességéről is sok tanulságot nyújt mind a szülők, mind a tanítók-tanárok számára. Teljesen igaza van a szerzőnek abban, hogy »ez az életszakasz erősen összefügg még az előzővel: az óvodáskorral (3—6. év), és szálai nemcsak átnyúlnak a következő középiskolás korba (10—14. év), hanem meg is határozzák azt.«

Az iskola és a szülői ház kölcsönös egymásrataltsága, az iskolai és a családi nevelés egyöntetőségének szükségessége csendül ki a kitünő tanulmány minden szavából. *A szülői értekezletek előadói sok tárgyat és szempontot meríthetnek lapjairól, felvetett problémával pedig önálló gondolkodásra készteti az olvasót, s a nevelői hivatást és a felelősségérzést erősíti benne.*

A műnek tárgykörök szerinti tagozódásából is feltűnik tartalmi gazdagsága, problémáinak sokoldalúsága, szempontjainak mindenre kiterjedő teljessége. Szól a növendék napirendjéről, a tanulásról, a házi feladatokról és az otthoni tanulás feltételeiről, a bizonyítványról, az iskola és a család együttműködéséről, a szülők túlzott becsúgyáról, a külön órákról s az idegen nyelv- és zenetanulásról, a játékról, a gyermekbarátkozásokról, a sétáról és a sportról, a tanuló olvasmányairól, a színház, mozi és rádióról, a szünidőről, a nevelőnőről és a háztartási alkalmazottról. A szerző nem törekszik arra, hogy csalhatatlan útmutatásokkal oldja meg a felvetett kérdéseket, inkább felhívja az olvasó figyelmét, hogy mennyi mindenre kell gondólnia, ha az iskolásgyermek nevelését helyesen akarja irányítani.

Jankovits Miklós hézagpótló munkáját a szülők, tanítók és tanárok figyelmébe ajánljuk.

Szántó Lőrinc.

Dr. Jankovits Miklós: A fővárosi nevelés mai feladatai. A Budapesti Tanítótestület Könyvei I. kötet. Budapest, 1940. N. 80, 108 l.

A környezet nagy nevelői jelentőségének felismerése nyomán mind nagyobb tért hódít a nevelésben s a tanítás anyagában és módszerében a helyi viszonyok figyelembevételének szükségessége. Ez az elv különösen Németországban váltott ki nagyobb arányú pedagógiai megmozdulást, és már meglehetősen gazdag irodalom fáradozik a pedagógiai milió gyökeres megoldásán. Az ú. n. *Grosstadt*pedagógik és *Landschulpädagogik* mozgalma napjainknak egyik legerőteljesebb és nagy reményekre jogosító pedagógiai áramlata. Jankovits Miklós tanulmánya a *nagyvárosi pedagógia* körébe vág, de nem általánosságban foglalkozik az idevágó kérdésekkel, hanem az egyetlen magyar nagyváros, Budapest sajátos nevelői szükségleteit teszi vizsgálat tárgyává.

A tanulmány első része a fővárosi nevelés alapvetését tárgyalja. A nevelésnek van célja, és vannak a cél megvalósítására szolgáló feladatai. A cél az elérendő végső pont, a feladatok pedig azok a tennivalók, melyeket a cél elérése érdekében el kell végezni. Ennek figyelembevételével lehet és kell fővárosi nevelésről beszélni, mert a magyar nevelés célja itt csak *különleges* feladatok megoldásával érhető el.

A második rész Budapesttel, mint környezettel foglalkozik, megállapítva azokat a sajátosságokat, melyek a fővárost minden más városunktól megkülönböztetik.

A harmadik rész az adott helyzetből fakadó nevelési feladatokat ismerteti. A testi nevelés terén fokozott jelentősége van az egészséges életre és a természetes életmódra való nevelésnek. Az értelmi nevelés sajátos szempontjai: a természet megismerttetése és megszerettetése; a vidékkel való kapcsolat elmélyítése; küzdelem a felületesség ellen; az ismeretnek minden oldalról való aprólékos megvilágítása, elmélyítése, a gondolkodás fegyelmezése, a verbalizmus legyőzése; a kölcsönös bizalom fejlesztése; a szellemi felsőbbség uralmának éreztetése az anyag felett; a tervszerű nyelvvédelem. Az erkölcsi nevelés különleges követelményei: budapesti polgárok nevelése; az ott-hon megbecsülése és csinosítása; a jó könyv megszerettetése; az újságolvasás irányítása; a család erősítése; az őszinteségre nevelés; a lelki nyugalom megteremtése; a vallásos érzület kialakítása; a felelősségérzés fejlesztése; önállóságra, állhatatosságra és munkára való szoktatás; küzdelem a nagyvagyás ellen; a szociális érzés kifejlesztése; nemzeti műveltségünknek néphagyományainkkal való telítése.

A negyedik rész hatósági és egyesületi feladatokkal foglalkozik. —

A szerzőnek nem az a célja, hogy a fővárosi nevelés számára rendszeres kézikönyvet adjon, csak a keretek megállapítását tekintve feladatának, mert a tudományos szintézis megalkotása csak a részletkérdések sokoldalú megoldása után válik majd lehetségessé. Csak a részletekbe menő anyaggyűjtés után lehet korszerű összefoglaló rendszerezésről szó. A szerző kitűnően oldotta meg feladatát, s nemcsak a fővárosi nevelők forgathatják út-tűrő könyvét különös érdeklődéssel, hanem a nagyobb vidéki városok pedagógusai is sok tanulságot meríthetnek belőle.

Szántó Lőrinc.

Matzko Gyula: Fizika. Gyakorlati tanítások. II. rész. (A Gyakorló Polgári Iskola Könyvtárának XXIV. kötete. Szeged, N. 80, 182 lap, 8.80 P.)

A szerző ebben a könyvben a fénytán, a mágnességtan és az elektromosságtan anyagát dolgozza fel kitűnő didaktikai érzékkel gyakorlati tanításokban. A fénytánra a polgári fiúiskolában 10 tanítási és 2 ismétlő órát szán, a leányiskolában a fénytani lencsék alkalmazását összevonva, 9+2 órát vesz fel. A mágnességet 2 órában tanítja. Az elektromosság tanítására a 3 ismétlő órával együtt a fiúknál 25 órát, a lányoknál 20 órát fordít. Mivel a leányiskolában kevesebb idő jut e tárgykör tanítására, kénytelen egyes órák anyagát összevonni, illetőleg egyes tanítási egységeket teljesen elhagyni, így pl. a leányoknál nem tanítja a villamos eszközökre vonatkozó számításokat és a transzformátorokat. (A fiú- és a lányiskolai anyagbeosztás-